Kommuneplan for Folldal

Samfunnsdelen 2010 – 2026

Vedtatt i kommunestyret 16. juni 2011

Innhold

1.	**KORT HISTORISK TILBAKEBLIKK**	**3**
2.	**BAKGRUNN OG LOVGRUNNLAG**	**4**
3.	**UTVIKLING I FORHOLD TIL TIDLIGERE PLANER**	**6**
4.	**STATUS OG UTFORDRINGER**	**10**
4.1	Økt bolyst og tilflytting	11
4.2	Bærekraftig næringsliv og landbruk	13
4.3	God velferd	15
4.4	Utvikle status som nasjonalparkkommune	19
4.5	Positiv omdømmebygging	21
5.	**KOMMUNALE TJENESTER OG KOMMUNEN SOM ORGANISASJON**	**24**
5.1	Kommunen som service- og tjenesteorganisasjon	24
5.2	Samfunnssikkerhet og beredskap	25
5.3	Energi og klimaplan	26
VEDLEGG 1: Befolkningsutvikling i Folldal 2000-2010		**27**
VEDLEGG 2: Midlere prognose for framskriving av folketallet i Folldal		**28**

1. Kort historisk tilbakeblikk

Bebyggelse Folldal verk

Vassaga i Mellomsbekken

Folldal er en fjellbygd med bosetting fra ca. 600 - 1 000 moh. Folldal ligger ”på Norges tak” mellom dalførene Gudbrandsdalen og Østerdalen, og den første bosettingen kom fra begge disse dalførene. Folldal var tidligere administrativt delt i to, der den øvre delen ble tilknyttet Lesja (senere Dovre), og den nedre delen først ble tilknyttet Tønset og senere Alvdal (fra 1863). Fra 1864 til 1914 var hele det som i dag utgjør Folldal kommune tillagt Alvdal (LilleElvdalen herred), og fra 01.01.1914 har Folldal vært egen kommune.

Historisk har virksomheten ved Folldal Verk hatt stor betydning for utviklingen av samfunnet. I tillegg har, og er, tradisjonelt fjellandbruk en viktig næring for mange i bygda. Med nedlegging av gruvedriften og endringer i landbruket har bildet endret seg de siste årene. For kommunen er det nå offentlig og privat tjenesteyting som er den største arbeidsgiveren (over 40 % av de sysselsatte), samtidig er antallet sysselsatte i jord- og skogbruk relativt stabilt (i underkant av 20 %).

Med nye driftsformer i landbruket er det i dag mange som forsøker å skaffe seg ”nye” tilleggsnæringer med bakgrunn i det naturgrunnlaget og de ressursene som gårdene har. Folldal kommune har, sammen med Stor-Elvdal kommune, i flere år vært engasjert i prosjekter langs Nasjonal Turistvei Rondane (”De blå fjella”). Et hovedmål med prosjektet er å skape aktivitet og næringsutvikling langs turistveien.

2. Bakgrunn og lovgrunnlag

Dagens kommuneplan for Folldal ble vedtatt av kommunestyret i oktober 2002. Hele planen ble laget med basis i gjeldene lovverk (Plan og bygningsloven fra 1985). I 2007 vedtok Folldal kommune at gjeldene kommuneplan (areal- og samfunnsdel) skulle revideres. Som styringsgruppe for rullering av planen ble et utvidet formannskap valgt. Opprinnelig ønsket kommunestyret at revideringen av gjeldene plan skulle vært gjennomført innen utgangen av 2008. Imidlertid ble arbeidet forsinket, og ny framdriftsplan ble forelagt kommunestyret i K-sak 2/2008 (14.02.2008). Som ny tidsramme for planen ble det lagt opp til at planen skulle være ferdig innen utgangen av 2010.

Mellom første og annen gangs behandling av framdriftsplanen for revidering av kommuneplan kom det en ny plan- og bygningslov (LOV 2008-06-27 nr. 71). Loven trådte i kraft 01.07.2009.

Plan- og bygningsloven

Det formelle grunnlaget for kommuneplanens samfunnsdel finnes i Plan og bygningslovens (PBL) § 11-2. Det er nytt i lovverket at loven selv innfører begrepet ”kommuneplanens samfunnsdel” om langsiktig kommuneplanlegging med bred samfunnmessig tilnærming.

PBL § 11-2

”Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utvikling av kommunen.”

Lover som skal sikre universell utforming:

- Plan- og bygningsloven (LOV 2008-06-27 nr. 71)
- Lov om grunnskolen og den videregående opplæringen (LOV 1998-07-17 nr. 61)
- Lov om offentlige anskaffelser (LOV 1999-07-16 nr. 69)
- Forskrift om universell utforming for transportsektoren
- Forskrift om konsekvensutredning
- med flere

Kommuneloven

Kommuneloven forutsetter på tilsvarende vis at kommunen utarbeider en samordnet plan for den kommunale virksomheten (jf. kommunelovens § 5). Kommuneplanleggingen skal bygge på en realistisk vurdering av den forventede utviklingen i kommunen. I tillegg forutsetter Kommuneloven at kommunen en gang i året vedtar en rullerende økonomiplan (jf. kommunelovens § 44).

Om universell utforming

For all overordnet planlegging i kommunens regi er det en forutsetning at prinsippene om universell utforming ligger til grunn. Flere lover og forskrifter skal sikre universell utforming og økt tilgjengelighet.

Folldal kommune skal ha som prinsipp at hovedløsningen i alle nyanskaffelser samt nye bygninger og anlegg rettet mot allmennheten skal være universelt utformet, og alle planer skal baseres på disse prinsippene.

For å sikre dette legges det vekt på tett samarbeid mellom ulike instanser både internt og eksternt. I Folldal kommune er det særlig aktuelt å ha fokus på offentlige uteområder og kommunale bygg. Det skal gjennomgående tas hensyn til økt sysselsetting for personer med nedsatt funksjonsevne

3. Utvikling i forhold til tidligere kommuneplan

Planlegging er å legge til rette for at samfunnet utvikler seg i den retningen som er ønsket. Mye har endret seg siden forrige gang Folldal kommune arbeidet med sin kommuneplan, samtidig er mange av utfordringene i dag tilsvarende det som er nevnt i planen fra 2002. Vi har imidlertid fått et helt nytt lovgrunnlag for planarbeidet, og grunnleggende føringer for kommunen som samfunnsaktør har også endret seg. For Norge som nasjon har vektleggingen av en tilrettelegging for framtidig næringsliv samtidig som naturmangfoldet og kulturmiljøet ivaretas blitt forsterket. Dette ønsket om å se ulike interesser i sammenheng for å sikre en bærekraftig utvikling er noe av bakgrunnen for ny lov, og dette er elementer som har fått mye oppmerksomhet også i denne planen.

Kommuneplanen fra 2002 er strukturert på en annen måte enn denne planen, samtidig ser man at de langsiktige utviklingsmålene er tilsvarende de fokusområdene som nåværende styringsgruppa har valgt. Hovedmålet for kommunen som organisasjon er beholdt, og målene innefor sentrale virksomhetsområder er ikke vesentlig endret.

I hvilken grad en konkret måloppnåelse er oppnådd for satsningsområdene og om målene som ble satt i kommuneplanens samfunnsdel fra 2002 er oppnådd, er vanskelig å fastslå. Mange av målene fra den tidligere planen er lite konkrete og lite målbare.

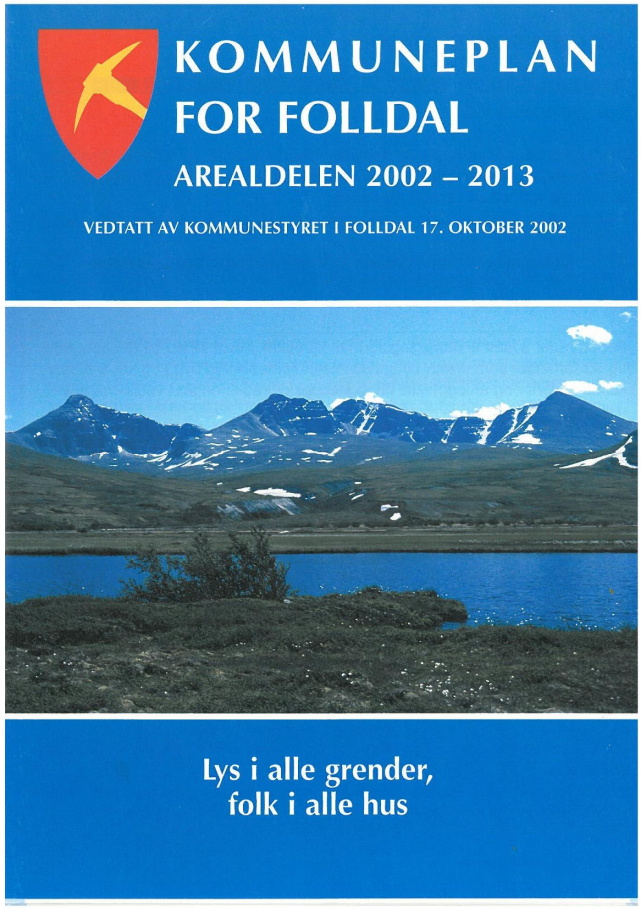

Hvordan er målene i gjeldende kommuneplan oppnådd?

Mål	Måloppnåelse
Økt folketall I Folldal skal vi ta vare på og skape tilbud og miljø som gjør det attraktivt å flytte hit, etablere seg og bo her.	Målet om økt folketall er ikke nådd. For noen grupper oppleves det imidlertid som attraktivt å flytte til Folldal. Kommunen har etablert et eget "vertskap" for tilflyttere. Alderssammensetningen er fortsatt preget av eldre innbyggere, og det dør flere enn det fødes. Befolkningsutviklingen har hatt en svak negativ tendens også de siste årene.
Omsorg I Folldal skal vi legge til rette for, støtte og gi hjelp til alle som har behov for omsorg.	Målsettingen er i liten grad målbar. Kommunen har et godt og flerfaglig tjenestetilbud til de som trenger hjelp. Psykiatri som fag fikk et løft også i vår kommune i tilknytning til den nasjonale satsningen ("Opptrappingsplan for psykisk helse 1998 – 2008"), og tjenesten for funksjonshemmede er videreutviklet særlig i de siste årene. Til tross for den kontinuerlige utviklingen av tjenestetilbudet har kommunen ikke tilstrekkelig botilbud for de som trenger heldøgns omsorg.
Oppvekstvilkår I Folldal skal vi sikre alle barn og unge et positivt og trygt oppvekstmiljø med rike muligheter for individuell og sosial utvikling.	Målsettingen går utover det en kommune kan ta ansvar for, og er i tillegg avhengig av den enkeltes opplevelse av tilbudet. Dette er det vanskelig å måle. Samtidig har Folldal kommune satset betydelig på barn og unge i denne perioden med bygging av ny skole, samling i en barnehage, opprettholdelse av fritidsklubb og bistand til kultur og idrett for å nevne noe. Folldal kommune har deltatt aktivt i et interkommunalt prosjekt knyttet til rusforebyggende arbeid. Det er ikke videregående skole i Folldal, og elevene herfra bor derfor i hovedsak på hybel andre steder. Det er iverksatt ulike tiltak for å sikre en trygg overgang fra status som hjemmeboer til hybelboer. Forholdene ligger godt til rette for at barn og unge opplever et positivt oppvekstmiljø, samtidig vil det være en subjektiv vurdering om målet er nådd.

Mål	Måloppnåelse
Næringsutvikling I Folldal skal vi legge til rette for et allsidig næringsliv og infrastruktur, slik at det skapes et robust, fremtidsrettet og mangfoldig lokalt næringsliv	Det er i stor grad lagt til rette for et mangfoldig lokalt næringsliv. Kommunen har fortsatt selskapene Folldal vekst AS og Folldal Eiendom AS for å bistå i det bedriftsrettede arbeidet. I tillegg er kommunens landbrukskontor aktive med tiltak for å utvikle landbruket som næring. Også deltagelsen i prosjektet "de blå fjella" har lagt til rette for en positiv utvikling av flere småskala reiselivsbedrifter. Kommunen har videre deltatt i et interkommunalt prosjekt for å sikre bredbåndstilknytning (bedre infrastruktur). Til tross for mange tiltak har næringslivet i Folldal det til dels svært vanskelig, og måloppnåelsen er derfor relativ. For detaljer vises det til strategisk næringsplan.
Natur og miljø I Folldal skal vi forvalte og høste naturen slik at kvaliteten og produksjonsevnen bevares for fremtiden.	Folldal kommune har fått status som Nasjonalparkkommune, og dette kan tolkes som en grad av måloppnåelse, selv om innholdet i dette begrepet ikke er konkretisert nevneverdig fra departementets side foreløpig. Kommunen har deltatt aktivt i forvaltningsforsøket rundt verneområdene i Dovrefjell- Sunndalsfjella (Dovrefjellrådet) og deltar nå (fra 01.01.2011) i det etablerte forvaltningsstyret for Dovrefjell (FV-D).
Kultur- og fritidsaktiviteter I Folldal skal vi opprettholde, videreutvikle og inspirere til et allsidig kultur- og fritidstilbud, og vi skal arbeide for å innlemme nye innbyggere i det sosiale livet.	Kommunene har et allsidig og rikt kultur- og fritidsliv og det er etablert en ordning med "tilflytter vertskap" for nye innbyggere. I tillegg har kulturskolen en særstilling som aktiv bidragsyter for måloppnåelse på dette punktet.

Hovedmål:

HOVEDMÅL:

Folldal kommune skal tilby riktige, gode og kostnadseffektive tjenester til innbyggerne, slik at den enkeltes rettigheter ivaretas.

Folldal kommune skal være en skapende kraft for nytenking og allsidig videre utvikling.

I denne kommuneplanen er hovedmålet for Folldal kommune opprettholdt uforandret fra tidligere planer.

Denne planen er en revisjon av kommuneplanen fra 2002. Styringsgruppa har ønsket en kortfattet plan som oppleves som lett tilgjengelig. Fokusområdene som er valgt går i stor grad på tvers av fagområdene i den tradisjonelle kommunale organisasjonen, og samfunnsdelen vil derfor bære preg av at mange forslag til tiltak er flerfaglige og tverretatlige.

Kommuneplanen er den øverste planen i kommunens eget ”planhierarki” (se mer om dette i kommuneplanens planstrategi med planprogram). Delplaner innenfor for eksempel beredskap, klima/energi og annet er etter vår oppbygging egne planer som bygger på kommuneplanen. Kommunens økonomiske forhold behandles inngående i økonomiplanen som rulleres hvert år. Økonomiplanen bygger, på tilsvarende måte som de andre planene, på kommuneplanen, og kommuneøkonomi er derfor ikke lagt inn som eget kapittel her.

4. Status og utfordringer – hovedmål og satsningsområder

4.1 Økt bolyst og tilflytting

Som tidligere nevnt er et synkende innbyggertall en bekymring for kommunen. I forrige kommuneplan ble det lansert en visjon om ”Lys i alle grender – folk i alle hus”. Kommunen har deltatt, og deltar fortsatt, i ulike prosjekter og tiltak som har som mål å øke tilflyttingen. Mange tiltak/prosjekter har ført til positive resultater og alle har bidratt til økt kompetanse, men utfordringene tilknyttet befolkningsutviklingen er ikke løst.

Noe forenklet kan man si at virksomheten ved Folldal gruver historisk sett har spilt en avgjørende rolle for befolkningsutviklingen i kommunen. Ved begynnelsen av 1900-tallet hadde gruvedriften ligget nede over lang tid, og kommunen hadde rundt 1300 innbyggere. Gruva kom i drift igjen i 1906, og ved folketellingen i 1910 var folketallet nesten fordoblet til 2284. Det høyeste folketallet i kommunen er registrert i 1953 med 2387 innbyggere. Siden 1950-tallet har befolkningsutviklingen i Folldal vist en svak negativ tendens. Per 01.01.2010 er det 1671 innbyggere i Folldal (tall fra SSB).

Ut fra tanken om at mangfoldet av tjenestetilbud, samt menneskelige og økonomiske ressurser vil nå en kritisk nedre grense dersom antall innbyggere fortsetter å synke, så er det et sterkt ønske om å snu denne trenden ved å legge til rette for økt bolyst og tilflytting.

Skøytebane ved Folldal skole og Flerbrukshus

For befolkningsutvikling i Folldal kommune de siste årene se vedlegg 1.

For midlere framskrivning av folketallet I Folldal kommune se vedlegg 2.

Økt bolyst og tilflytting:

Til tross for en vedvarende befolkningsnedgang de siste årene, så ønskes følgende delmål:

Fram til 2016 er det et delmål at antall innbyggere i Folldal øker.

MÅL	STRATEGI
Spredt boligbygging	Ha et oppdatert planverk
	Etablere mulighet for store tomter, som gir mulighet også for plasskrevende aktivitet som for eksempel virksomhet knyttet til bruk av hester og/eller hunder.
	Bidra til at det er tilgjengelige utleieboliger, - både i sentrum og utenfor
Attraktiv Folldal sentrum	Videreutvikle kommunen som lokal samfunnsutvikler (LUK)
	Fremme en enhetlig visuell profil i sentrum; utnytte skjæringspunktet mellom gruvevirksomhet og nasjonalparkkommune positivt
	Gjennomføre en stedsutviklingsprosess inklusiv en helhetlig plan for utvikling av Folldal sentrum
	Bidra til økt aktivitet i sentrum gjennom for eksempel ulike arrangement (jf også ”allsidig kulturliv”)
	Bidra til et rent og ryddig sentrum
	Bidra til at Nasjonalparksenteret utvikles og Nasjonal turistvei senteret realiseres

Allsidig kulturliv	Bidra til aktiv bruk av vårt nærmiljøanlegg (skole/flerbrukshus) – tilgjengelig for alle
	Ha en oppdatert sti og løypeplan, inkl helhetlig profil på merking/skilting
	Bidra til aktivt bruk av torg og scene (jf. ”attraktivt sentrum”)
	Fremme utvikling av blant annet kulturskolen
	Forebygge mulige interessekonflikter innenfor fritids- og naturbruk ved å bidra til god dialog med brukergrupper og å ha et oppdatert planverk
Trygge oppvekstvilkår	Etablere sykkel- og gangstier på steder der barn og unge ferdes mye (”digitalt barnetråkk”)
	Legge til rette for tiltak der barn/foreldre kan styrke sine nettverk (for eksempel i skole, barnehage, helsestasjon, lag og foreninger)
	Jobbe for forutsigbar kollektiv transport
Aktive grender/nærmiljø	Bidra til bevisst bruk av grendehus til arrangement
	Legge til rette for ”FYSAK”-aktivitet i og på tvers av alle grender
	Bidra til en pålitelig infrastruktur i alle deler av kommunen
	Arbeide for å skape økt aktivitet i kommunale bygg i grendene

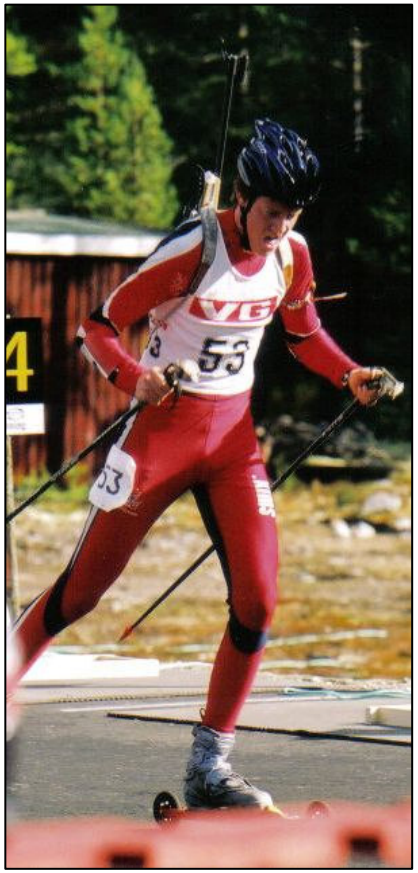

Sommerskiskyting i Stormoegga Fritidspark (Foto: Jan Greve)

4.2 Bærekraftig næringsliv og landbruk

Mulig tilflytting og tilgang på adekvat arbeid er nært tilknyttet hverandre. Ulike undersøkelser viser at folk flytter mer enn tilfellet var tidligere, og det er i hovedtrekk to faktorer som må på plass før en eventuell tanke om flytting blir realisert: Tilgang på et sted å bo, og muligheter for lønnet arbeid. For å være attraktiv i et sysselsettingsperspektiv bør kommunen ha et arbeidsliv som er preget av mangfold.

Utfordringer og utviklingstrekk for næringslivet i Folldal behandles inngående i strategisk næringsplan (og underliggende planer som særlig landbruksplanen). I sin eiermelding (pkt 5.1) ønsker kommunestyret at Folldal Vekst AS – som en viktig aktør i det bedriftstrettede næringsapparatet – årlig informerer om aktuelle utfordringer, strategier og måloppnåelse.

Med dagens teknologi ligger det godt til rette for at stadig flere arbeidsoppgaver helt eller delvis kan løses via nett, og for noen er ikke den geografiske lokaliseringen lenger så viktig.

Jord- og skogbruk er den næringen som sysselsetter flest i kommunen etter offentlig og privat tjenesteyting.

Folldal Næringspark

Bærekraftig næringsliv og landbruk

MÅL	STRATEGI
Strategisk næringsplan og underliggende planer, særlig handlingsplan for landbruk (inkl. beitebruksplan)	Bidra til måloppnåelse for strategisk næringsplan og handlingsplan landbruk
	Bidra til aktiv oppfølging og evaluering av tiltaksdelen i eksisterende planer
Aktivt tiltaksapparat	Stimulere til nytenking innen næringslivet
	Fremme samhandling mellom de ulike delene av tiltaksapparatet
	Bidra til at kompetansehevende tiltak for bedrifter (økonomi, lovgrunnlag, styrekompetanse o.a.) kan tilbys
Gode møteplasser	Styrke det relevante nettverkssamarbeid i regionen i forhold til næringsutvikling gjennom tydelige eierstrategier og målsettinger (Regionrådet, ulike nabokommuner, prosjekter og felles selskaper)
	Stimulere til nettverksbygging og kompetanseoverføring mellom lokale bedrifter
	Gi mulighet for faste møteplasser mellom tiltaksapparatet og næringsliv lokalt (landbruk og bedriftsrettede næringer)
Attraktivt for etablerere i hele kommunen	Fremme samhandling mellom tiltaksapparat og skole; Distriktsaktiv skole med elevbedrifter og gode kjenneskaper til lokale forhold
	Støtte opp om aktiv deltagelse på SUM messer
	Legge til rette for hensiktmessige næringslokaler innenfor de rammene som lovverket gir.
Fokus på reiselivs- og opplevelsesnæringer i kommunen	Utvikle bedriftsnettverket til Nasjonal turistveg Rondane
	Utvikle lokale kulturminner til en ressurs for innbyggere og tilreisende

Spinning av garn på Folldal bo- og service senter

4.3 God velferd

Velferdssamfunnet ivaretas i stor grad i hverdagen av kommunens tjenestetilbud. I alt har kommunene ansvaret for et 60-talls ulike tjenester rettet mot ulike målgrupper av innbyggere.

Folldals innbyggere har behov for tjenester som tilsvarer snittet i befolkningen. På grunn av aldersstrukturen har den eldre del av befolkningen et relativt større og økende behov, mens barn/unge vil ha et redusert behov (jf. befolkningsframskrivning, se kap. 4.1).

I tråd med ambisjonen om å være en attraktiv tilflyttingskommune, har Folldal også som mål å være en god oppvekst- og levekårskommune. Vi ønsker å framstå som en kommune som tar barn og unge på alvor, samtidig har kommunen ansvaret for viktige tjenester for eldre, syke og mennesker med nedsatt funksjonsevne. Utfordringen blir å ivareta dette samtidig som tilbudet til barn og unge skal synliggjøres.

I Folldal kommune er det valgt et eget barne- og ungdomsråd. Rådet skal blant annet ivareta barns og unges interesser i planleggingen (jf. pbl. § 3-3).

Folldal kommune er en ”Folkehelsefremmende kommune” (tidligere kalt FYSAK). Kommunen ønsker aktivt å støtte opp om folkehelsearbeidet som gjøres nasjonalt og regionalt, og kommunen deltar i fylkets nettverksgrupper for dette arbeidet. Det utarbeides en egen handlingsplan for folkehelsearbeidet lokalt, og denne planen rulleres hvert år.

Når det gjelder nasjonale føringer gitt blant annet i tilknytning til ”Samhandlingsreformen”, vil Folldal kommune fortsette å utvikle sine tjenester, flerfaglige team, brukermedvirkning og verktøy for å sikre samhandling internt og med eksterne samarbeidspartnere. Kommunen er også aktiv for å sikre en god strategisk regional helseplan for hele Fjellregionen.

Også partnerskapet knyttet til NAV følges opp som en integrert del av kommunens virksomhet.

Sentralt for å møte morgendagens utfordringer innenfor folkehelse, oppvekstvilkår (skole, barnehage, fritid) og omsorg er arbeidet med å rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft. I kommunens underliggende sektor/ fagplaner skal det framgå hvilke konkrete rekrutteringsutfordringer som anses aktuelle for de ulike fagområdene. Behovene for økt kompetanse ses helhetlig for hele organisasjonen der dette er mulig og relevant, og tiltak tas inn i kommunens kompetansehevingsplan. Denne rulleres årlig. Som bakgrunn for kompetansehevingsplanen ligger kunnskap om kartlegging av den samlede kompetansen som våre medarbeidere har. Tiltakene i kompetansehevningsplanen bygger på en enkelt risiko- og sårbarhetsanalyse av morgendagens antatte behov.

Åpning av ny felles kommunal barnehage 14.09.2009.

God velferd:

MÅL	STRATEGI
Ha et folkehelseperspektiv: ”Folldal – en frisk og frodig fjellkommune”	Bidra til et folkehelsetilbud til alle som ønsker det (jf. også årlig rullering av handlingsplan folkehelse)
	Ha en oppdatert sti- og løypeplan – jf. Pkt. 4.1
	Utvikle tilbudet i tråd med brukeres behov
	Ha riktig dimensjon på helse- og omsorgstjenester (stabil legedekning, bidra til tilgjengelig ambulansetjeneste lokalt, fremme høy faglighet i alle ledd og forutsigbar saksbehandling)
Være en god oppvekstkommune	Sørge for at organisasjonen har god evne til å ta vare på barn og unge
	Fremme en barnehage med høy faglig kvalitet og sørge for plassgaranti innen 14 dager
	Fremme en skole som legger vekt på å opprettholde motivasjon for læring og som har et godt læringsmiljø
	Bidra til lavt frafall i videregående skole (god veiledning om linjevalg, hybelliv, …)
	Sørge for læringsresultater i skolen på høyde med landet for øvrig og aktiv bruk av tilgjengelig informasjon til forbedring (skoleporten.no)

Være i samspill med lag og foreninger	Utvikle at aktivt samarbeid mellom kommunen, lag og foreninger
	Bidra til kompetanseheving innenfor økonomi, styrearbeid og annet der det er ønskelig (jf også pkt 4.2)
	Tilrettelegge særlig for aktivitet med barn og unge som målgruppe (for eksempel ved gratis husleie av kommunens lokaler)
Sikre samhandling internt i kommunen og med formelle samarbeidspartnere	Utvikle eksisterende ordninger/verktøy som bidra til økt tverrfaglig forståelse og sikring av kommunens hovedmålsetting som for eksempel; individuell plan, koordinerende team, barne- og ungdomsteamet, og NAV, samt kompetanseheving og – utveksling på tvers av enhetene
	Bidra til styrket samhandling med spesialisthelsetjenesten og med NAV

Folldal kommune tilbyr gratis bruk av gymsal og basseng for barn og unge til og med 16 år.

4.4 Utvikle statusen som nasjonalparkkommune

Som for de fleste andre steder har naturen og dens ressurser vært avgjørende for utviklingen av Folldal som sted. Noe av det unike med Folldal er det her har vært - og er - to kulturer som tilsynelatende står i konflikt med hverandre: På den ene siden har samfunnet vært preget av gruvene og den virksomheten som har hatt sitt utspring i malmfunnet som ble gjort midt i 1740-årene. Restene etter gruveaktivitetene er i dag et nasjonalt industrielt kulturminne, og hele sentrum bærer fortsatt preg av virksomhetene både på godt og vondt: Sentrum har en rekke bygninger som vitner om et aktivt gruvesamfunn, samtidig har vi en forurensningssituasjon i Folla med (fortsatt) avrenning av tungmetaller som gjør at fisk per i dag ikke kan overleve i en del av elva. For Folldal kommune er det viktig at eier av forurensingen (Nærings- og handelsdepartementet) snarest mulig sørger for en varig og robust rensing slik at livet i elva kan reetableres.

På den andre siden har lokalbefolkningen gjennom alle år visst å både bruke og å ta vare på helt andre naturressurser: Natur har blitt bevart og vilt har blitt høstet på en slik måte at ca. halvparten av arealet er vernet, og kommunen har status som nasjonalparkkommune.

Kulturminner fra før gruvevirksomheten, som fangstanlegg fra så tidlig som 900-tallet og jernblæsteranlegg fra 1500 – tallet er også bevart. Disse kulturminnene er en ressurs for kommunen.

De tre villreinområdene Sølnkletten, Knutshø og Rondane har utstrekning innenfor kommunens grenser. Bevaring av villreinstammene er både et lokalt og et nasjonalt ansvar. Avstanden fra Folldal sentrum til leveområdene for villrein er svært kort, og arealplanleggingen vil naturlig nok være preget av at kommunen ønsker å ta sin del av det ansvaret for bevaring villreinstammene.

Status som nasjonalparkkommune:

MÅL	STRATEGI
Delta aktivt i ”Nasjonalpark kommuneråd”	Bidra til å styrke samarbeidet med kommuner og regioner med tilsvarende utfordringer som Folldal kommune
	Støtte opp om tiltak som Villreinsenteret, Nasjonalparksenteret og Nasjonal turistvei senteret
Aktiv deltagelse i forvaltningsorganene for verneområder	Være en positiv bidragsyter og sikre høy faglighet i aktuelle samarbeidsfora
	Utnytte forekomsten av villrein, statusen som Nasjonalpark kommune og Nasjonal Turistvei Rondane i omdømmebyggingen
Bidra til å ivareta det biologiske mangfoldet	Bidra til høy grad av faglighet som grunnlag for vurderinger rundt biologisk og geologisk mangfold
	Sørge for et oppdatert planverk
Bidra til bærekraftig bruk av naturen	Fremme god tilrettelegging for jakt, fiske og allsidige utendørsaktiviteter (også for aktivitet knyttet til bruk av hund, hest, sykkel)
	Utvikle god kanalisering av ferdsel og opplevelsesnæringer i sårbare områder basert på faglige vurderinger

FOLLDAL NASJONALPARK KOMMUNE

NASJONALPARK

4.5 Positiv omdømmebygging

Reportasje i bilag til Dagens næringsliv 21.01.2011 om hundekjørere i Folldal

Utgangspunktet for en bevisst satsning for å styrke kommunens omdømme er forankret i innsikt om sammenhengen mellom kommunens konkurranseevne (særlig som attraktivt bosted) og kommunens omdømme. Når Folldal kommune har ett ønske om å framstå som attraktiv både for de som allerede bor her og for mulige tilflyttere, så har omdømme en vesentlig betydning.

Alle som bor i en kommune tar del i utformingen av kommunens omdømme og alle har interesse av at omverdens bilde av kommunen er tydelig, relevant, attraktiv, differensiert og oppdatert. En kommunes omdømme kan svekke eller styrke kommunens samhandling med andre og et godt omdømme gir mulighet for økt innflytelse i mange sammenhenger.

En bevisst strategi for omdømmebygging handler ikke bare om hvordan vi ønsker å bli oppfattet av andre. Den handler også om identifisering av hvilke kjerneverdier vi står for og hvordan vår egen selvforståelse er.

MÅL	STRATEGI
Oppdaterte hjemmesider/brukerdialog	Etablere en tydelig og enkel informasjonsstrategi
	Sørge for gode, tilrettelagte hjemmesider med lav brukerterskel tilpasset brukernes behov
	Bidra til å bygge ned ulemper som oppstår ved at nabokommuner/-fylker har ulike retningslinjer/fokusområder
	Bidra til positive oppslag
	Bidra til økt bevissthet om hvilket omdømme kommunen har (gjennom for eksempel kartlegging og brukerundersøkelser)
God service og tidsriktig saksbehandling	Sette og formidle realistiske mål ved tjenesteyting
	Bruke brukerundersøkelser aktivt for forbedring
	Legge til rette for sikker og relevant informasjon også til innbyggere som ikke er aktive brukere av elektroniske medier
Være en god arbeidsgiver	Støtte opp om faglige relevante nettverk og faglig utvikling som støtter opp om kommunens hovedmålsetting
	Fremme kommunen som en lærende organisasjon
	Sørge for økt eierfølelse til kommunens verdigrunnlag i alle styrer, organ og utvalg
	Synliggjøre verdigrunnlaget på en enkel måte overfor alle medarbeidere
	Sikre rett kompetanse på rett sted

En restaurert bit av taubanen.

RONDANE

FOLLDAL NASJONALPARK KOMMUNE

Ulike logoer og elementer fra gruvehistorien.

Positiv omdømmebygging

MÅL	STRATEGI
Fremme kommunens egenart og fortrinn	Bruke og vise fram elementer fra gruvene i stedsutviklingsarbeidet.
	Utnytte kulturminner som en ressurs
	Vise fram prosjekter som ”de blå fjella.”
	Ha en bevisst bruk av ulike logo.
	Drive aktiv opplæring av barn og unge – formidle kompetanse om, og stolthet over, historien.
	Vise fram geologiske fortrinn der dette er naturlig.
	Bidra til helhetlig og tydelig skilting.

5. Kommunale tjenester og kommunen som organisasjon

5.1 Kommunen som service- og tjenesteorganisasjon

Norske kommuner ble opprettet i 1830-årene for å løse fellesoppgaver i samfunnet. Betingelsene for, og mengden av oppgaver som forventes løst av kommunene har endret seg svært mye, men det grunnleggende målet er fortsatt det samme.

Kommunesektoren har blant annet ansvaret for sentrale velferdstjenester, og vi skal levere tjenester av høy kvalitet, tilpasset innbyggernes og lokalmiljøets behov. Kommunene skal, innenfor det nasjonale regelverket, ha mulighet til å foreta tilpasninger og prioriteringer. Det kan være en utfordrende balansegang mellom det som oppfattes som en organisasjon med høy serviceinnstilling, og samtidig fylle rollen som forvalter av et lovverk hvor det blant annet fattes avgjørelser som kan bryte med innbyggernes forventninger og ønsker.

Folldal kommune er en organisasjon preget av disse verdiene:

FJELL

FAGLIG
JORDNÆR
ENGASJERT
LOJAL, - og med
LATTER

Kommunens hjemmesider:

Kommunens organisering i ulike enheter og oversikten over fagområder og tjenester
vil til enhver tid være tilgjengelig på kommunens hjemmesider og i sentrale dokumenter som økonomiplan, budsjett og årsmelding.

www.folldal.kommune.no

Verdigrunnlag

For å kunne fylle rollen som en god tjenesteyter, samfunnsutvikler, forvaltningsmyndighet og arbeidsgiver, er det en forutsetning at alt arbeidet gjøres med grunnlag i etiske bevisste holdninger og med kommunens verdigrunnlag som plattform.

5.2 Kommunens oppgaver knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunene skal blant annet bidra til gjennomføring av tiltak som iverksettes for å beskytte sivilbefolkningen, miljø og materielle verdier når uønskede hendelser inntreffer (dvs. hendelser som avviker fra det normale, og som har medført eller kan medføre tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier (jf. Sivilbeskyttelsesloven).

I tillegg skal kommunen sørge for at det gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse ved utarbeidelse av planer for utbygging (jf Pbl. § 4-3). En del av bakgrunnsdokumentasjonen for denne kommuneplanens arealdel er en oppdatert ROS-analyse (mars 2011).

Kommunehuset i Folldal

Folldal kommune har en allmenn beredskapsplan, samt flere underliggende beredskapsplaner knyttet primært til helsesektoren (som smittevernplan, helse- og sosial beredskapsplan og beredskapsplan ved pandemi). På stadig flere områder velger kommunen å legge risiko- og sårbarhetsanalyser til grunn for valg, og prioritering, av tiltak.

5.3 Energi og klimaplan:

Folldal kommune har per 2010 ikke er egen energi- og klimaplan. Denne planen har høy prioritet. Målsettingene i kommunens energi- og klimaplan må bygge på forutsetninger og overordnede føringer gitt i kommuneplanen og de nasjonale føringene som er gitt på området.

Kommunen – på lik linje med andre samfunnsaktører – må stille opp og ta sin del i den internasjonale ”klimadugnaden”. Dette gjelder spesielt på områder der kommunen kan påvirke utslippene i kraft av sin rolle som myndighetsutøver, tjenesteyter og samfunnsutvikler. Aktuelle områder for en energi- og klimaplan kan for eksempel være stasjonær energi, avfall og landbruk. I tillegg bør kommunens arealplan ta opp i seg vurderinger for klimavennlig planlegging, for eksempel knyttet til transport.

Vedlegg 1: Befolkningsutviklingen i Folldal 2000 - 2010:

Pr. 01.01

	2000	*2001*	*2002*	*2003*	*2004*	*2005*	*2006*	*2007*	*2008*	*2009*	*2010*
0 år	11	22	16	17	17	7	12	17	12	21	14
1-5 år	123	110	111	114	106	86	89	77	74	73	81
6-12 år	154	169	152	154	150	168	163	163	150	149	142
13-15 år	57	62	67	77	76	65	62	61	71	63	64
16-19 år	74	78	80	70	78	85	83	88	85	78	79
20-66 år	1048	1031	996	1002	984	986	990	974	957	961	968
67-79 år	223	215	208	200	201	191	199	193	195	190	190
80- og eldre	124	125	123	130	127	129	124	122	130	136	125
Sum folketall	**1814**	**1812**	**1753**	**1764**	**1739**	**1717**	**1722**	**1695**	**1674**	**1671**	**1663**
Samlet befolkning:											
Årlig %-vis endring		***-0,1 %***	***-3,3 %***	***0,6 %***	***-1,4 %***	***-1,3 %***	***0,3 %***	***-1,3 %***	***-2,8 %***	***-0,3 %***	***-1,9 %***
Endring fra utgangsåret	***1814***	***-0,1 %***	***-3,4 %***	***-2,8 %***	***-4,1 %***	***-5,3 %***	***-5,1 %***	***-6,6 %***	***-7,7 %***	***-7,9 %***	***-8,3 %***
Barn (0-5 år)	134	132	127	131	123	93	101	94	86	94	95
Skolebarn (6-15 år)	211	231	219	231	226	233	225	224	221	212	206
Vgs og arbeidsliv (16-66 år)	1122	1109	1076	1072	1062	1071	1073	1062	1042	1039	1047
Eldre (67 år og over)	347	340	331	330	328	320	323	315	325	326	315
%-vis endring fra 2000:											
Barn (0-5 år)		***-1,5 %***	***-5,2 %***	***-2,2 %***	***-8,2 %***	***-30,6 %***	***-24,6 %***	***-29,9 %***	***-35,8 %***	***-29,9 %***	***-29,1 %***
Skolebarn (6-15 år)		***9,5 %***	***3,8 %***	***9,5 %***	***7,1 %***	***10,4 %***	***6,6 %***	***6,2 %***	***4,7 %***	***0,5 %***	***-2,4 %***
Vgs og arbeidsliv (16-66 år)		***-1,2 %***	***-4,1 %***	***-4,5 %***	***-5,3 %***	***-4,5 %***	***-4,4 %***	***-5,3 %***	***-7,1 %***	***-7,4 %***	***-6,7 %***
Eldre (67 år og over)		***-2,0 %***	***-4,6 %***	***-4,9 %***	***-5,5 %***	***-7,8 %***	***-6,9 %***	***-9,2 %***	***-6,3 %***	***-6,1 %***	***-9,2 %***

Vedlegg 2: Midlere prognose for framskriving av folketallet i Folldal:

Pr. 01.01

	2010	*2011*	*2012*	*2013*	*2014*	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2018*	*2019*
0 år	14	16	15	14	14	14	14	13	13	13	13
1-5 år	81	82	84	82	84	74	76	74	72	71	71
6-12 år	142	133	116	120	113	116	114	114	116	118	117
13-15 år	64	60	75	64	63	54	59	55	48	45	46
16-19 år	79	85	81	81	83	86	83	81	80	68	73
20-66 år	968	963	953	942	933	916	891	877	874	878	870
67-79 år	190	206	206	217	224	235	247	260	262	257	256
80- og eldre	125	119	117	113	114	116	108	113	111	112	107
Sum folketall	**1663**	**1664**	**1647**	**1633**	**1628**	**1611**	**1592**	**1587**	**1576**	**1562**	**1553**
Samlet befolkning:											
Årlig %-vis endring		***0,1 %***	***-1,0 %***	***-0,9 %***	***-0,3 %***	***-1,0 %***	***-1,2 %***	***-0,3 %***	***-0,7 %***	***-0,9 %***	***-0,6 %***
Endring fra utgangsåret	***1671***	***-0,4 %***	***-1,4 %***	***-2,3 %***	***-2,6 %***	***-3,6 %***	***-4,7 %***	***-5,0 %***	***-5,7 %***	***-6,5 %***	***-7,1 %***
Barn og unge (0-5 år)	95	98	99	96	98	88	90	87	85	84	84
Barn og unge (6-15 år)	206	193	191	184	176	170	173	169	164	163	163
Vgs og arbeidsliv (16-66 år)	1047	1048	1034	1023	1016	1002	974	958	954	946	943
Eldre (67 år og over)	315	325	323	330	338	351	355	373	373	369	363
%-vis endring fra 2005::											
Barn og unge (0-5 år)		***3,2 %***	***4,2 %***	***1,1 %***	***3,2 %***	***-7,4 %***	***-5,3 %***	***-8,4 %***	***-10,5 %***	***-11,6 %***	***-11,6 %***
Barn og unge (6-15 år)		***-6,3 %***	***-7,3 %***	***-10,7 %***	***-14,6 %***	***-17,5 %***	***-16,0 %***	***-18,0 %***	***-20,4 %***	***-20,9 %***	***-20,9 %***
Vgs og arbeidsliv (16-66 år)		***0,1 %***	***-1,2 %***	***-2,3 %***	***-3,0 %***	***-4,3 %***	***-7,0 %***	***-8,5 %***	***-8,9 %***	***-9,6 %***	***-9,9 %***
Eldre (67 år og over)		***3,17 %***	***2,54 %***	***4,76 %***	***7,30 %***	***11,43%***	***12,70***	***18,41***	***18,41%***	***17,14***	***15,24***